SCALA

Architecten
Assendelftstraat 11A 2512 VS Den Haag
Telefoon: 31(0)70-3638476
E-mail: postbox@scala-architecten.nl
Website www.scala-architecten.nl

rondetafelgesprek Esthetisch Bouwen 25 november 2026

Position paper 18 november 2026
Peter Drijver
SCALA-architecten.nl

**** Schoonheid is Duurzaam***
**** bestaande steden en dorpen in ons land vormen een samenhangend rijk en gewild mozaïek***
**** de 'wooncrisis' is óók kwalitatief van aard ('wooncarriére') en is regelrecht gevolg van beleid. Dan is die ook oplosbaar.***

we werken dat uit.

1. De stad en het dorp van morgen is vooral de stad en het dorp van vandaag

Nieuwbouw en vervanging zijn niet zodanig omvangrijk dat op middellange termijn het stadsbeeld zal veranderen. De stad van nu is immers de belangrijkste geaccumuleerde voorraad.

2. De Nederlandse centra van steden en dorpen zijn een prestatie van eeuwenlang behoedzaam behouden en aanpassen.

Er is een geweldige rijkdom aan schilderachtige architectuur en stedenbouw opgebouwd die ons land aantrekkelijk en flexibel bruikbaar houdt voor bewoners en bezoekers. Een sociaal-economische drager.

3. Doelmatig omgaan met bouwstoffen, energie, natuur, menskracht en fysieke omgevingen dwingt ons de gebouwde omgeving niet te zien als een *vervangingsproduct* op een *consumentenmarkt*.

Her-bestemming en her-ontwerp vragen betekenisvolle aanpassingen die een kwalitatieve bijdrage leveren aan lokaal bestaande kwaliteiten aan stad/dorp en buurt. Pak leegstand aan.

4. De historische steden blijken de beste en meest geliefde omgevingen te bieden aan economie, cultuur en sociale interactie vandaag. En dat terwijl ze door globalisering en media de meeste oorspronkelijke functies hebben verloren–*veilige haven, marktplaats, culturele broedplaats*.

Evidence-based-design wortelt in de conventies waarmee onze cultuur omgaat met haar gebouwde omgeving. Ontwerpers hebben in eeuwen opgebouwde ontwerp- en onderzoeksmiddelen tot hun beschikking om een geliefde en werkende fysieke omgeving te verbeteren en nieuw te bouwen. Zonder dit te respecteren leidt innovatie tot dystopische omgevingen die tegen grote kosten moeten worden aangepast of vervangen (jaren '60 galerijflats).

4. In Nederland is het publieke debat over kwaliteit en toekomst van onze gebouwde omgeving sinds eind jaren '50 gekaapt door 'modernistische' architecten en hun opleidingen die 'verstand' en 'goede smaak' claimen.

Met toenemende zeggenschap van eigenaren, beheerders en gebruikers van de gebouwde omgeving en met een blik op de marktprijzen van vastgoed kan niet langer volgehouden worden dat traditionele en klassieke architectuur *'te duur', 'rechts' of 'retro' zou zijn.*

Het succes van Brandevoort bij Helmond, King Charles' Poundbury bij Dorchester en le Plessis Robinson bij Parijs bewijst dat het bloeiende gemengde stedelijke communities kan opleveren met aangename complexiteit.

Het rijk zou in het verlengde van de Architectuurnota van 1991 'Ruimte voor Architectuur' haar verantwoordelijkheid ten aanzien van pluriformiteit en kwaliteit nu moeten verwoorden.

5. Het voorzieningenniveau (zorg, welzijn, onderwijs, winkels, cultuur) is altijd afhankelijk van de kritische massa die 'bewonersdichtheid' biedt.

Het erbij bouwen' van nieuwe compacte steden met een bevolking van + 250.000 inwoners kan over 30 jaar realiteit zijn: een BrandevoortXL bijvoorbeeld. Opgave is vandaag de bewoners te brengen naar plekken waar ze het gewenst voorzieningenniveau kunnen vinden: tussen land, stad en dorp. Herstructurering van landbouw- en veeteelt biedt nieuwe mogelijkheden voor 'groen wonen'.

6. De 'wooncrisis' is *kwantitatief* van aard voor nieuwkomers en starters.
Maar de omvang van die 'wooncrisis' is omvangrijker voor wat betreft het *kwalitatieve* aspect. Sommigen willen groter wonen, anderen kleiner, goedkoper wonen, wonen in een andere omgeving met andere voorzieningen of met bekenden.